

ELŐTERJESZTÉS
a Képviselő-testület 2021. március 11. napi ülésére

<u>Tárgy:</u>	Dunaföldvár Hősök tere parkban található 176. hrsz. alatti szovjet emlékmű áthelyezésének és a szovjet katonák exhumálásának ügye
<u>Előadó:</u>	Horváth Zsolt polgármester
<u>Az előterjesztést készítette:</u>	Lóki-Sánta Renáta köznevelési, közművelődési ügyintéző
<u>Törvényességi szempontból ellenőrizte:</u>	dr. Boldoczki Krisztina jegyző
<u>Előterjesztést véleményezi:</u>	a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján mellőzve
<u>Ügviratszám:</u>	DFV/161-2/2021.

Tisztelt Képviselő-testület!

A Dunaföldvári Hagyományörző Íjász Egyesület azzal a kérelemmel fordult Dunaföldvár Város Önkormányzat Képviselő-testületéhez, melyben a Dunaföldvár Hősök tere közparkban található szovjet emlékmű és az alatta található katonasírok áthelyezését kérte. Kérelmében előadta, hogy az emlékmű áthelyezését a budaörsi szoborparkba javasolja, a hadisírban nyugvó katonák exhumálását követően kéri, hogy temetőben kerüljenek elhelyezésre.

Jákli Mihály önkormányzati képviselő is hasonló kérelemmel kereste meg Dunaföldvár Város Polgármesterét, melyben a szovjet emlékmű és katonai sírral kapcsolatos tájékoztatást kért, illetve javasolta a katonák méltó áthelyezését egy temetőbe. Javasolt továbbá az emlékmű azonnali áthelyezését a

Egy 2011-ben keletkezett „katonai hősi temetkezési hely nyilvántartási kártya” alapján az emlékmű alatt 226 fő nyugszik, melyből 16 fő ismert csak.

A szovjet-orosz katonai emlékművek és hősi temetők kegyeleti gondozása tárgyában meghozott 1947. évi XIX. törvény 2. §-a értelmében: „Minden község (város) köteles a területén lévő szovjet-orosz katonai emlékművet, hősi temetőt és sírokat költségvetésének terhére gondozott állapotban tartani.”

A törvény indokolása értelmében tehát a kegyeleti gondozással járó teendőket a fekvési hely szerinti érdekelt város feladatkörébe utalja a jogalkotó.

A Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a háborúban elesett katonák és polgári áldozatok emlékének megörökítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló, Moszkvában, 1995. március 6-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről szóló 104/1996. (VII.16.) Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) értelmében:

„5. Cikk

1. Az elesett katonák földi maradványainak a szülőhelyen való újratemetés céljából történő exhumálása kizárólag az érdekelt Fél kérésére és a másik Fél beleegyezésével történik.

2. Az orosz katonák a Magyar Köztársaság területén lévő és a magyar katonák az Oroszországi Föderáció területén lévő földi maradványai temetkezési helyének áthelyezése csak kivételes esetben, annak a Félnek a döntése alapján történhet, amely országának a területén az adott temetkezési

hely van. Ez esetben a másik Felet a temetkezési hely tervezett áthelyezéséről megfelelő időben tájékoztatni kell.

3. A földi maradványok áthelyezése és újratemetése céljából elvégzendő exhumáláson jelen lehet azon ország képviselője, amely katonáinak földi maradványait kihantolják.

6. Cikk

1. Mindegyik Fél saját költségére biztosítja az országa területén található, a másik Fél részére felállított, katonai temetkezési helyek, beleértve az emlékművek és más kegyeleti létesítmények fenntartását és ápolását.

2. Az elesett katonák földi maradványainak exhumálási, áthelyezési és katonai temetkezési helyek, többek között az újonnan feltártak kialakítási költségei azt a Felet terhelik, amelynek kérésére vagy döntése alapján ezekre a munkálatokra sor kerül.

3. A katonai temetkezési helyek létesítésének módját, valamint a Felek közötti ezzel kapcsolatos kölcsönös elszámolásokat külön jegyzőkönyvekben határozzák meg.”

2021.03.03-án levélben lett megkeresve a Hadtörténeti Intézet és Múzeum, melyben pontos számadatokat kértünk az emlékmű alatt található szovjet elhunyt katonákról. Ezen adatok az anyagküldés idején még nem álltak rendelkezésre, de a fent nevezett elhunyt katonák számának nagysága illetve az Oroszországgal kötött megállapodás alapján nem javaslom a katonai sírban lévők exhumálását.

Kérem a Képviselő-testületet az előterjesztés megvitatására és a döntés meghozatalára.

Dunaföldvár, 2021.március 4.

Horváth Zsolt s.k.
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

A veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel Dunaföldvár Város Polgármestere a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján, Dunaföldvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete feladat- és hatáskörében eljárva - a képviselők véleményének figyelembevételével – úgy döntött, hogy a Dunaföldvár, Hősök tere közpark, 176. hrsz. alatt található szovjet emlékmű alatt nyugvó szovjet katonák sírját nem exhumálja, az emlékművet nem helyezi át.

Határidő: azonnal
Felelős: Horváth Zsolt polgármester

Erről értesül:

1. Hagyományörző Íjászok Dunaföldvári Egylete - kérelmező

2021. 03. 01. 19:41 keltezéssel, Mihály Jákli írta:

Tisztelt Címzettek!

Először is elnézést kérek, hogy mertem válaszolni a Polgármester úr által kiküldött az emlékművekkel kapcsolatos levélre.

Az alábbi kérdésre pedig hivatalos választ kérek a törvény által előírt határidőn belül, nem pedig mellébeszélést:

Amennyiben léteznek hivatalos dokumentumok a szovjet emlékművel kapcsolatban, -ezek folyton említésre kerülnek, de eddig nem láttuk őket- kérem, a város vezetői legyenek szívesek bemutatni őket.

Gondolom, ezek tartalmazzák pontosan azt is, hogy valóban vannak-e a halottak az emlékmű alatt. Ha vannak, akkor a város folyamatos kegyeletsértést követ el minden egyes város rendezvény alkalmával.

Ezért kellene a halottakat egy temetőbe áthelyezni. Szerintem itt nem kellene mindenféle politikát és egyéb demagóg mellébeszélést alkalmazni (*"Az exhumálásoknak tetemes költségei vannak. Jelen pillanatban én nem támogatom erre a város költségvetéséből milliós tételeket elkülöníteni. Szerintem a dunaföldváriak is inkább költenék járdára, játszótérre, földútra, fa telepítésre."*), hanem inkább megadni a végtisztességet azoknak a katonáknak, akik a hazájuktól távol hunytak el. Ez nem pénz, hanem emberiség kérdése.

Az emlékmű áthelyezése nyilván a fent említett dokumentumok függvényében kerülhetne újratárgyalásra.

Üdvözlettel:

Jáklai Mihály

Kérem, szíveskedjenek minden Képviselő-testületi taghoz eljuttatni.

Érkezési dátum: 2021 JAN 11	Érkezési szám: 395 / 2021
Szám: 07U/161-1/2021	Melléklet:
Ügyintéző: Raykó Andor	

Tisztelt Képviselő-testület!

Belevágva a dolgok közepébe: 2014.02.25-i Közmeghallgatáson lényegében elmondtam az alábbiakat, s mivel – úgy értesültem – sajnos újra időszerűvé tették némelyek, újra meg kell szólalnom ez ügyben.

Városunk egyik legszebb pontján, a Hősök terén lévő szovjet megszállási emlékműről, illetve annak tervezett felújításával kapcsolatban szeretnék néhány keresetlen szót szólni. Előljáróban négy dolgot hangsúlyoznék:

Az első, a megszállási emlékmű és a feltételeken alatta, illetve körülötte elhantolt szovjet katonák földi maradványai, két különböző megítélés alá esnek.

A második, a Dunaföldvári Hősök tere nem temető.

A harmadik, a szovjet megszállási emlékmű áthelyezésével városunk - legkevesebb - 30 éves adósságát törleszti.

A negyedik, orosz magyar egyeztetés alapján át lehet helyezni a szovjet emlékműveket, mint azt Hatvanban és Felcsúton meg is tették, illetve több településen is tervezték, tervezik az előbb említett átalakításokat.

Ezek után rögtön le is szögezem, nem felújítani, hanem áthelyezni szükséges a szovjet emlékművet városunk Parkjából.

Mint azt belénk verték az iskolában, a szovjet csapatok 1945 tavaszán felszabadították Hazánkat a német megszállás alól, azt már elfelejtették megtanítani nekünk, hogy abban a pillanatban, amikor az utolsó német katona elhagyta Magyarországot, megtörtént Hazánk szovjet katonai megszállása. Arról sem beszéltek tanáraink, hogy mennyi kínt és borzalmat kellett átélni a magyar civil lakosságnak a „felszabadítás” során a szovjet katonáktól, ami alól, sajnos, a városunkban élők sem voltak kivételek. Már kevesen, de még ma is élnek olyan emberek, akik szemtanúi voltak a sok szovjet elvtárs büntetésének, lányok, asszonyok megerőszakolásának, apák, férjek szovjet katonák általi meggyilkolásának, mert nem engedték szeretteik meggyalázását. Soha annyi abortusz és nemi betegség nem volt, mint a „felszabadítást” követő hetekben. Aki kételkedik annak hitelességében, amit elmondtam, nézze meg a közelmúltban készült Elhallgatott gyalázat c. filmet, amelyben egy Dunaföldvári születésű hölgy, nevezetesen Palotainé Kali Gabriella is elmondja családi tragédiáit Nem mellékesen azt is megemlítem, hogy ezek a szovjet katonák végigrabolták Hazánkat, élelmet, rengeteg mozdítható értéket magukkal vittek, aki nem engedte, azt megverték, tragikusabb esetben kivégezték.

A szovjet megszállási emlékmű áthelyezése mellett határozottan kiállva, szíves figyelmükbe ajánlom a következőket:

1945-ben a szovjetek magyarok – és főleg civilek - százezreit vitték málenkij robotra a Gulágra, ahonnan nagyon kevesen és betegesen tértek haza, több évi kényszermunka után. Sára Sándor filmjei is alátámasztják az általam mondottakat, itt csak a Magyar nők a Gulágon, illetve a Nehézsorsúak c. alkotásaira hivatkozom. Ajánlom még Bognár Zsolt „Málenkij robot” c. kötetét, illetve A kommunizmus fekete könyve c. művet tanulmányozásra.

1947-ben, hangsúlyozom, a szovjet megszállók fegyvereinek árnyékában követhették el a magyarországi kommunisták azt a csalást – amit két cédulával választásnak neveznek – amivel

hatalomra kerülhettek. Ránk szabadították Rákosi, eredeti nevén Rosenfeld Mátyást és terror legényeit, akik ÁVÓ, ÁVH néven váltak hírhedté és követhették el aljas tetteiket. Magyar embereket válogatott eszközökkel kínoztak halálra, végezték ki, daráltak a Dunába, söpörték le a padlásokat, vitték a magyarokat Recskre, telepítették ki az Alföldre. Mindezt a megszálló szovjet hadsereg védelme alatt teheték!

1956-ban, amikor a magyar nép megelégedte a szenvedéseket, forradalmat és szabadságharcot robbantott ki, amit a magyarországi kommunisták – élén Kádár, eredeti nevén Csermanek Jánossal – a szovjet csapatok segítségével levertek. Ami ezután jött, talán már nem is kellene mondanom, a kádári gépezet több száz embert kivégeztetett, emberek ezreit telepítette ki és mintegy kétszáz-ezer magyar hagyta el hazáját félve a megtorlásoktól. Mindezt szintén a megszálló szovjet hadsereg védelme alatt teheték!

Helyi története is van '56-nak. November 4-én, hajnali két óra körül, a szovjet csapatok – a megállapodást megszegve – megtámadták a Dunaföldvári magyar laktanyát, ahol, a szemtanú szerint legalább 6 magyar katonát megöltek. Itt említem meg, hogy erről az orvtámadásról és a további eseményekről készült egy dolgozat, amit az említett szemtanú dr. Tóth Miklós készített, ami Volt egyszer egy légvédelmi tüzérezred.... címmel, ami kötet formában is megjelent. A szovjetek agressziójának még két Dunaföldvári Nemzetőr is áldozatul esett, a Főterünkön.

Számomra – tudom, véleményemmel nem vagyok egyedül - a szovjet megszállási emlékmű a fent leírt magyarelles szovjet cselekedeteket jelképezi. Ezért nincs helye a Hősök terén.

Még egy gondolatot szeretnék hozzáfűzni az elmondottakhoz. Az ideiglenesen, 46 évig, Hazánkban tartózkodott szovjet hadsereg fennhatósága alatt sok szovjet-orosz ember telepedett le nálunk, a paksi Atomerőműnek is köszönhetően. Tőlük tudom, hogy az orosz területeken lévő magyar katonai sírokat ott ápolják, ezért a magyarországi szovjet katonai sírokat nekünk kell rendben tartani. Ezzel egyet is értek. Azzal nem, hogy a Hősök terén lévő szovjet építményt, ők síremléknek akarják láttatni. Ez nem síremlék, hanem megszállási emlékmű. Igen, kellene a szovjet elesetteknek síremlék, ahova újra lehetne temetni a porhüvelyeket, de azt temetőben kellene elhelyezni, mint ahogyan orosz földön a magyar katonai sírok is temetőben vannak, nem közterületen.

Az elmondottak fényében, véleményem szerint egyetérthetünk abban, hogy nem felújítani, hanem áthelyezni szükséges a Duna melletti parkban lévő szovjet megszállási emlékművet, amit a Budaörsi Szoborparkban szívesen fogadnának.

Az 1967-ben, a szovjet emlékmű mellett elhantolt két szovjet-orosz katona hamvait pedig szállítsák szovjet-orosz területre a hozzátartozóikhoz. Összehasonlításként, mit szólnának, ahhoz azok a magyar szülők, akiknek gyermekei - NATO katonaként - Afganisztánban haltak meg, ha holttestüket valamelyik afgán közterületen temették volna el, nem pedig haza hozzák a hamvaikat?

Ezzel párhuzamosan, ha valóban vannak szovjet katonai holttestek a megszállási emlékmű alatt, azokat, egy kellő kegyeleti szertartás megtartása mellett - akár a Székesfehérvári szovjet katonai - Temetőben helyezték örök nyugalomra, megadva az elesetteknek a méltó végtisztességet. Ezt senki sem tarthatja kegyeletsértőnek, azt viszont igen, hogy a kutyák a Parkban az elhantoltakra végzik a dolgukat. Megjegyzem, a Dunaföldvári Fehérvári utcai Temetőben, a németek már régen exhumálták katonáik holttestét és német katonai Temetőben hantolták el újra őket.

Összefoglalva: kérem a képviselőket, hogy vegyék fel a kapcsolatot az illetékes magyar és orosz hatóságokkal és helyezték át a szovjet megszállás emlékművét a Hősök teréről, az elhunyt szovjet katonáknak pedig adjuk meg méltó helyen, méltó módon, az emberhez illő végtisztességet. Ha jól tudom, a Dunaföldvári Önkormányzat részéről, már felvették valakik a kapcsolatot a Paksi orosz illetékesekkel az anyagi feltételek megteremtéséért, de a felújítás érdekében. Ezzel szemben azt javaslom, hogy ezt az összeget a megszállási emlékmű áthelyezésére, az elhunyt szovjet katonák holttesteinek újratemetésére fordítsuk! Minderre, mint az fent jeleztem, van Hazánkban példa, tehát – mivel annyi mindenre van itt pénz - csak akarat, elhatározás szükséges ahhoz, hogy megcselekedjük az általam leírtakat.

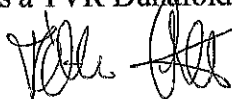
Akik támogatják a fenti emlékmű felújítását, azok - nagyon finoman szólva - érzéketlenek a magyarság szenvedései iránt.

A fent leírtakat - ebben a formában - nem kellett volna papírra vetnem, ha a szovjet csapatok 1945 második felében elhagyják Hazánk területét, de legalább akkor, amikor Ausztriából távoztak, azaz 1955-ben.

S, végül, indítványozom, hogy a szovjet megszállási emlékmű helyére állítsunk a II. Világháború Dunaföldvári - katonai és civil - áldozatainak emlékére egy méltó mementót.

A HÍD egyesület és a TVR Dunaföldvári alegysége nevében:

Tóth István

Slámer István

Komiszár Imre

Sudár József

Dunaföldvár, 2021. január 11.